

29de Møde.

Onsdag den 13. November Kl. 13.

Formanden: I Skrivelse af 4. d. M. anmoder Ministeren for Handel, Industri og Søfart om, at der maa blive foretaget Valg af et Medlem til Repræsentantskabet for Danmarks Nationalbank for Resten af Ministerens Funktionstid, der udløber den 31. Marts 1941.

I Skrivelse af 5. d. M. anmoder Ministeren for Landbrug og Fiskeri om, at der maa blive foretaget Valg af to nye Suppleanter til Aalegaardsovernævnet for Tiden 1. Januar 1941—31. December 1943.

Den eneste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1941 til 31. Marts 1942.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 1; Fremlæggelsen findes i Tidenden Sp. 6).

Lovforslaget sattes til Forhandling.

Hartvig Frisch: Det Forslag til Finanslov, som vi her har liggende for os til Behandling, indeholder en Oversigt over Statens Indtægter og Udgifter i Regnskabsaaret 1941—42. Enhver i denne Sal vil forstaa mig, naar jeg siger, at det nu i Efteraaret 1940 føles som et Spring ud i det uviste at tale om Foraaret 1942 eller blot Foraaret 1941. Vil vi til den Tid være paa den anden Side af Krigens Flod, eller vil vi endnu være midt i den stride Strøm? Ingen af os, som skal gøre Dagens Gerning i dansk Politik, vil kunne fremsætte andet end Formodninger og Gisninger herom. Maaske findes der i vor Verdensdel Mennesker, som har underbyggede Meninger om denne Fremtid, det skal jeg ikke benægte, men her i Danmark har de ikke vist sig. Jeg vil derfor gaa ud fra, at vi alle her staar lige over for Fremtidens store Uvished, og med det Forbehold maa alle Udtalelser tages, som fremsættes under Debatten om Finanslovsforslaget for 1941—42.

I Betragtning af denne Uvished maa det siges, at det er overordentlig heldigt, at den højtærede Finansminister i sin hidtidige Administration af Statens Finanser har fulgt den gode Tradition for socialdemokratiske Finansministre her i Landet: at sikre Dækning for Driftsudgifterne gennem Skatterne og at opspare Reserver paa Statens Formuekonto. Derved er det blevet muligt nu under Krigen, da alle Indtægter vil have Tendens til at gaa ned, medens de fleste Udgifter stiger, at forelægge et Budget, som tager Hensyn til denne Nedgang i Skatteevnen. Hvis man ikke havde haft opsparede Reserver og ikke havde vist den tidligere Tilbageholdenhed over for Laan, saa vilde det ikke være muligt nu virkningsfuldt at sætte ind med disse Lempelser.

Det ejendommelige ved det forelagte Budget for 1941—42 er jo ellers, at det i selve de Tal, hvormed det balancerer, betegner en Nedgang i Forhold til Finansloven for 1940—41. Indtægterne anslaaes at falde fra 644 til 522 Mill. Kr. og Udgifterne fra 693 til 589 Mill. Kr. Man kan spørge: Hvordan er det muligt under en Krig; at selve Statsbudgettet saaledes kan skrumpes ind? Erfaringerne fra den forrige Krig og overhovedet fra Krige gaar ellers ud paa det modsatte. Det gør de, det er rigtigt nok, men man maa her erindre Danmarks ganske særlige Stilling efter Besættelsen den 9. April. Fra og med denne Dato har Staten direkte i sit Budget kun beholdt den indre Side af de med Krigen forbundne Udgifter og Risici, medens det er Nationalbanken, der har overtaget den Side, om ikke den Risiko, der vender udad, baade vedrørende Vareomsætningen med Udlandet og vedrørende selve Udgifterne ved Besættelsen. Disse Poster finder man i Nationalbankens ugentlige Balance; disse Beløb har Banken som saadan naturligvis ikke kunnet tage Garantien for. Her har Staten maattet træde til, og man maa derfor, naar man vil danne sig et Billede af den faktiske Status for Statens Økonomi under Krigen, ogsaa tage disse Beløb med i Betragtning. Af disse to Beløb var Clearing-Kontoen pr. 8. November 399 Mill. Kr., og det var den største af de to Konti.

Det største Problem i Forbindelse med disse Konti i Nationalbanken knytter sig til Spørgsmaalet om Inflationens fare, og herom vil der være Grund til at gøre nogle Bemærkninger.

Lige fra Krigens første Begyndelse, fra September 1939, har saavel Regeringen som Nationalbanken ført en Pengepolitik, der